

161. • VASZARY JÁNOS (1867-1939)

Mezei virágok (*Pipacsos csendélet*), 1938

Olaj, vászon, 74x86 cm
Jelezve balra fent: Vaszary J.

Kezdő ár: 24 000 000 Ft / 77 170 EUR
Becsérték: 40 000 000 – 60 000 000 Ft
Estimated value: 128 617 – 192 926 EUR

PROVENIENCIA:

korábban Dr. Bauer Andorné tulajdonában (1947-1960)

KIÁLLÍTVA:

- ✚ Vaszary János emlékkiállítás. Gróf Almásy-Teleki Éva Művészeti Intézete, Budapest, 1940. március 3 –17. katalógus: 150.
- ✚ Vaszary János emlékkiállítás. Fókusz Galéria, Budapest, 1947. február 15. – március 2. katalógus: 20. (*Pipacsos csendélet* címmel)
- ✚ Vaszary János emlékkiállítás. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1961. katalógus: 138. (téves leírással)

REPRODUKÁLVA:

- ✚ Petrovics Elek-Kárpáti Aurél: Vaszary. Athenaeum Kiadó, Budapest, 1942. 73. kép
- ✚ Haulisch Lenke: Vaszary 1867-1939. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1960. 39. kép
- ✚ Haulisch Lenke: Vaszary János. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1978. 175. kép

1. Emil Nolde: Pipacsok, 1942
National Gallery of Ireland, Dublin

2. Tsuguharu Foujita: Pipacsok sárga vázában, 1917 magántulajdon

3. Henri Matisse: Pipacsok, 1919 Detroit Institute of Arts, Detroit

2005-ben Baselban *Blumen Mythos* címmel rendeztek nagyszerű kiállítást a Fondation Beyelerben. A tárlat Van Gogh-tól Jeff Koonsig tekintette át a virágok szimbolikus jelentésének történetét. A gyönyörű festmények átütő erővel érzékeltették, hogy az erotikától a transzcendens spiritualizmusig, a komplex világtól a belső portréig szinte bármi megjeleníthető virágokkal. **Vaszary egyéni és mégis szintetizáló látásmódja, amely éppúgy magába olvasztotta a szecesszió és a szimbolizmus, mint a posztimpreszionizmus és az expresszionizmus tanulságait, a tisztán esztétizáló virágcsendéleteiben érvényesült a legszebben és a legtisztábban.** A fenti kiállítás csillagai, Henri Matisse, Emil Nolde, Odilon Redon közül természetesen sokak festészete párhuzamba állítható Vaszaréval, de a különös mégis az, hogy a magyar festő virágcsendéletei sokkal inkább a látás örömeiről szólnak. Ha a virágok bármit is képviselnek, az csakis önnön testi valójuk, amit Kárpáti Aurél a kor lelkesült nyelvével így fogalmazott

meg: „Amit ezeken a vásznain ad: elsősorban a virágok lelke. Bársonyos szirmokat és húsos leveleket fakasztó, titokzatos természeti erő, maga az eleven élet, egész belső fejlődéstörténete egy-egy lila ciklámennek, melegsárga, halottfehér, vagy vérvörös rózsának. A kolorista lelkesültsége ez a virágszeretet.”¹ Vaszary pályája elejétől, kisebb-nagyobb gyakorisággal festett virágcsendéleteket, a legtöbb ilyen témájú alkotása mégis életének utolsó másfél évtizedében született. Kiállítási katalógusaiban lépten-nyomon ilyen címmel találkozunk: *Virágok, Peóniák, Virágok az ablakban, Virágcsendélet, Virágcsendélet rézűsttel, Krizantémok, Pünkösdi rózsák, és több alkalommal is, Mezei virágok.* A virágcsendélet, mely látszólag figuratív képtéma, kiválóan alkalmas az abszolút festészet (Vaszary kifejezése), gyakorlására, amely, ugyancsak a festő szavaival élve, nem más, mint: tisztán a színek, fény, vonalak és formák, mint a képfeület optikai szépségének másutt nem tapasztalható összecsengése. Gladiólszok, krizantémok, rózsák, ciklámenek, pipacsok. Se nem

orgia, se nem misztérium, hanem tiszta festőiség. Tagadhatatlan, hogy Vaszary örömeit lelta a virágok sokszínűségében. Ha tetszik e téren is „gourmet” volt, és még az egyszerű virágokból is kifinomult érzékkel kombinálta meg lila – piros – rózsaszín – sárga színharmoniait. „Virágzó” színharmoniai éppolyan természetességgel foglalhattak keretbe egy biblikus jelenetet, mint egy erotikus életképet, mégis az a legszebb a virágcsendéletekben, hogy a maguk tisztaságában a festő érett korszakának esszenciális lenyomatai is egyben. Ahol a szem immáron nem az optikai érzékelés, vagy a látás pszicho-fiziológiai szerve, hanem „mágikus tükör, mely a virágszirom húsát pompázatos színekben vetíti, melyben szélesen csillog a tenger, partján tarka embertömegekkel, melyben boszorkánytáncát járja a világváros éjszakai fény- és mozgásáradata, mely kivekői testiségéből a testet, hogy a furcsa, fanyar légyönyör jegyeivel avassa azt.”²

KASZÁS Gábor

¹ Petrovics Elek-Kárpáti Aurél: Vaszary. Athenaeum Kiadó, Budapest, 1942. 23.
² Rabinovszky Máriausz: Vaszary János. Magyar Művészet, 1930. 125.

